

Erindring: **Den første ugeløn**

Historien du skal læse her, er det vi kalder for en **erindring**. Det vil sige, at det er en person, der har skrevet om sit liv. Erindringen her er skrevet af en mand, der blev født i 1885.

Du skal læse et uddrag af mandens erindring, hvor han skriver om sit arbejde på Carlsberg og sin første ugeløn.

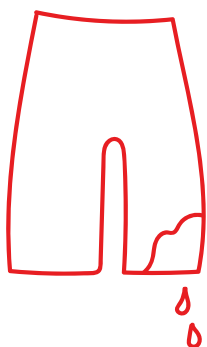
Da jeg var nået de 10 år fik jeg arbejde på Carlsberg. Vi små arbejdsmænd skulle møde fra klokken 6 morgen til 12 middag med en halv times frokost-pause. Altså 5 en halv times ølftapning. Jeg sad foroverbøjet over en tappe-maskine, som også har sat sine spor på mig.

Det var et koldt job vinterdage at håndtere de kolde tønder, som ankom i de tidlige morgentimer, og vi små drenge skulle trille de store tønder, som ankom i de tidlige morgentimer, og vi små drenge skulle trille de store tønder sammen med de voksne op ad et langt lad. Særligt de strenge frostdage hang fingrene fast i jerntøndebåndene. Det morede de voksne, når vi pustede på de valne fingre (fingrene bliver stive af kulde). Al den herlighed blev lønnet med 2. kroner om ugen ca. godt 5 øre i timen.

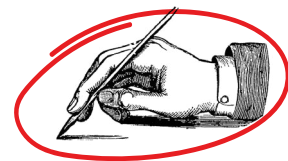

Og al den tøj man ødelagde. Når klokken var 12 middag og vi skulle hjem, var mine bukser plaskvåde af øl, som stivnede på vejen hjem. Udturen tog 20 minutter og hjem ligeså. Jeg var stolt over min faste ugeløn, men det var alligevel en hård omgang.

Op klokken 5 morgen og hente gammelt brød og om vinteren trave af sted i høje snedriver og have våde fødder inden man begyndte det daglige arbejde, og så få alt det øl sprøjtet fra maskinerne og ud på bukserne. Der må have været godt med krummer i en, for sygdom kan jeg ikke huske, at jeg har haft.

Spørgsmål til **Den første ugeløn**

- Drengen beskriver, hvordan de voksne griner, når drengenes fingre bliver valne. *Hvorfor griner de?*

- Drengen i erindringen skriver, at han er stolt af sin faste ugeløn. *Hvorfor tror du han er stolt? Hvornår er du stolt?*

- Han skriver, at tappemaskinen har sat sig sine spor på ham. *Hvad mener han med dette?*

Erindring: **En dejlig barndom selvom vi var fattige**

Historien du skal læse her, er det vi kalder for en **erindring**. Det vil sige, at det er en person, der har skrevet om sit liv. Erindringen her er skrevet af en mand der hed Jacob Jensen.

Jacob blev født i Odense i 1901, men da Jacob var 6 måneder gammel, flyttede han og hans familie til København. Hans far var sømand.

Uddraget, du skal læse her, beskriver blandt andet den lejlighed familien kom til at bo i.

Lejligheden bestod af 2 værelser og køkken med "das" i gården, hvor der i øvrigt var et stort syrentræ, der helt overskyggede dasset, og et lysthus overgroet af vild vin – og fulde af rotter. Af og til fangede vi en rotte i rottefælden, og når den så var druknet, fik jeg den pakket ind i en avis og gik over på Østerbrogade, hvor jeg afleverede den til en mand (denne mand var sikkert ansat af kommunen), der sad i et lille skur. Han gav mig 10 øre og klippede halen af rotten ned i en lille kasse som kontrol.

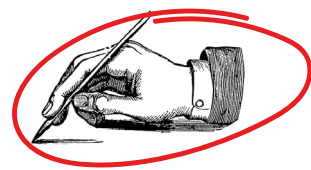
Vi boede ganske frit og lyst her nede ved Sortedamssøen; men meget plads var der jo ikke, da vi efterhånden blev 5 søskende. Selv om det hjalp lidt, at min far for det meste var ude at sejle. Huslejen var heller ikke stå stor; jeg mener, vi betalte 12 kr. pr. måned.

I stuen mod gården opholdt vi os mest. Den lå mod sydvest og var derfor lysere end stuen ud til gaden. Der stod et bord helt op mod vinduet, og omkring det var der nogle stole. Endvidere var der en dobbeltseng og to børnesenge og vistnok et skab. I stuen mod gaden var der et gulvtæppe, og her stod de pæne møbler: et rundt bord med sofa og stole, en lænestol, en gyngestol, et anretterbord, en etagere (en form for hylde – møbel til 1 pyntefing), et pillespejl, en kommode og et klædeskab. Der må også have været plads til en felt-seng (en seng, der kan klappes sammen), da vi blev mange børn. Vi opholdt os kun i denne stue, når vi havde gæster; der fyredes derfor heller ikke i den til dagligt om vinteren.

Jeg synes vi havde en dejlig barndom, selv om vi var fattige. Jeg mener, at min faders løn var ca. 70 kr. om måneden; men min mor havde et lyst og poetisk sind, og selv om hun måtte gå ud og hjælpe til med rengøring og madlavning, tog hun sig meget af os børn og læste højt om aftenen for os. Hun sang meget med os og legede med os. Skovture havde vi jo ikke penge til, men engang fandt moder på, at vi skulle lege skovtur og smurte madpakker, som vi spiste på det grønne gulvtæppe, der skulle forestille græsset i skoven ...

Spørgsmål til **En dejlig barndom selv om vi var fattige**

- Jacob skriver, at han havde en dejlig barndom, selv om de var fattige.
På hvilken måde var hans barndom dejlig?

- *Hvad mener du, en dejlig barndom skal indeholde?*

- Jacob beskriver lejligheden meget præcist. Prøv at tegne en skitse over lejligheden med møbler.

Jacob beskriver lejligheden meget præcist. Tegn en skitse over lejligheden med møbler her.

Erindring: Valborgs første plads

Historien, du skal læse, er det vi kalder for en **erindring**. Det vil sige, at det er en person, der har skrevet om sit liv. Erindringen her er skrevet af en kvinde der hed Valborg.

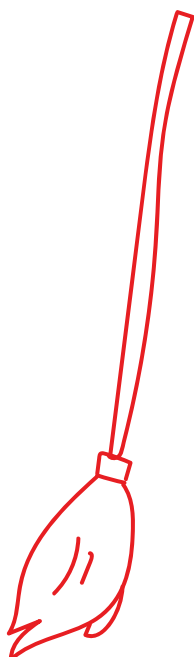
Erindringen handler om dengang Valborg skulle have sin første "plads". Tidligere sagde man, at man skulle ud og "søge plads", når man skulle finde sig et arbejde.

Valborg blev født i København i 1903. Hun boede på Vesterbro med resten af sin familie, som bestod af en far, en mor og seks søskende. Valborgs far var postbud.

Da jeg var 8 år, fik jeg også min første plads. Alle i skolen havde plads, så ville jeg da også. Dengang henvendte folk sig bare til skolen, når de manglede en bydreng eller en lille pige til hjælp. Jeg skulle være der fra kl. 8 til 12 for 4 kr. om måneden, og derefter var jeg i skole fra 1-6. Men den første plads varede kun én dag, for jeg blev sat til at hugge brænde i kælderen, og det havde jeg aldrig prøvet før, så selvfølgelig huggede jeg mig i fingeren.

Men så fik jeg plads hos en skolefrøken – også fra 8-12 for 4 kr. om måneden. Der skulle jeg også vaske gulve (der var 3 værelser og kammer), bone parketgulvet i spisestuen, banke tæpper (der stod en ølkasse i gården, som jeg stod op på for at nå stangen), hente koks op fra en modbydelig mørk kælder, samt vaske op, inden jeg løb kl. 12 for at nå hjem efter min skoletaske. Da jeg blev 12 år og skulle op i 7. klasse, måtte jeg skifte plads, for der var kun syvende klasse om formiddagen.

Jeg fik så plads hos hofbager Vald. Olsen på Vesterbrogade 69, og det gjorde min broder også. Vi skulle møde kl. 6 om morgenen, vi havde begge to en rem om livet med en lygte foran, for den gang var der jo ikke lys hverken på gade eller trapper. Vi fik hver en kurv fuld. Han havde Vesterbrogade – jeg Frederiksberg Allé. Derefter hjem og i skole fra kl. 8 til 1, og så af sted til bageren igen, hvor jeg var fra 1:30 til 6. Min bror havde plads om eftermiddagen hos en urtekræmmer, hvor han måtte slæbe tunge ølkasser. Så hjem og spise middagsmad, ned og lege en times tid, så op og læse lektier, inden jeg skulle i seng. For det arbejde fik jeg 8 kr. om måneden – 3 kr. for morgenpladsen og 5 kr. for eftermiddagen ..."

Spørgsmål til **Valborgs første plads**

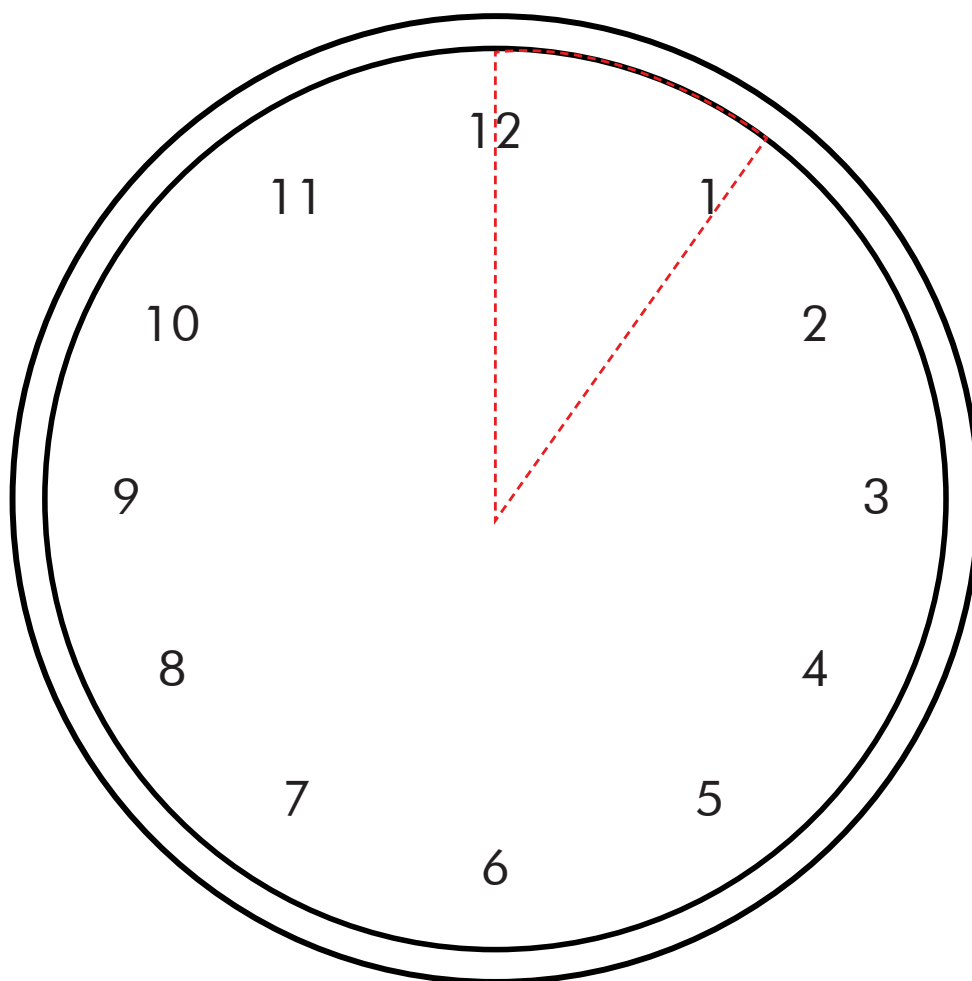
- *Hvor får Valborg først plads, og hvad sker der på denne plads?*

- *Hvilke arbejdsopgaver har Valborg? Hvad synes du om de opgaver?*

Spørgsmål til **Valborgs første plads**

- Du skal prøve at ramme Valborgs barndom ind i et ur.
I uret skal du dele timerne ind i trekanter.
Fra 12 til 1 er en trekant. Fra 1 til 2 er anden trekant etc.
- Farv herefter de timer, hvor Valborg arbejder grønne.
- Farv de timer, hvor Valborg er i skole røde.

- Find derefter på forslag til, hvad Valborg har brugt de andre timer til og farv de trekanter med farver du selv vælger.

Erindring: **Jeg fik øretæver, fordi jeg ville vide noget mere**

– et uddrag af En Rabarberdreng vokser op (1961)

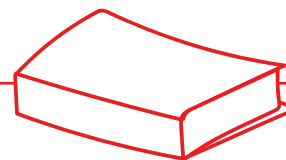
Historien, du skal læse, er det vi kalder for en erindring. Det vil sige, at det er en person, der har skrevet om sit liv. Erindringer er skrevet af Christian Christensen, som du også hører om på Arbejdermuseet.

Her skal du læse om hans skoletid på Nørrebro i København omkring år 1890.

Jeg fik øretæver, fordi jeg ville vide noget mere

Jeg var meget interesseret i naturlære. En dag så jeg i en antikvarboghandel i Blågårdsgade ennaturlære, der var meget tykkere end den bog, vi havde i skolen. Da jeg spurgte om prisen, kostede den femogtredive øre. Så begyndte jeg på min første opsparing. Den pakke skråstumper vi drenge hver uge fik på fabrikken, fik jeg fem øre for, som jeg selv måtte beholde. På fem uger havde jeg samlet femogtyve øre, men så kom Yrsa mig til hjælp. Hendes ven, en tyk håndværksmester, var på besøg, og jeg blev sendt efter en flaske vin og småkager. For dette ærinde gav Yrsa mig hele ti øre. Jeg blev vel nok glad og af sted gik det til Blågårdsgade. Jo, bogen var der endnu, og det var en stolt fyr, der jonedede hjem med den.

Den aften læste og læste jeg - det var vel nok interessant, hvad der stod i den bog. Et par dage efter blev jeg hørt i naturlære og selvfølgelig skulle jeg vigte mig med at fortælle langt mere end der stod i vor lille naturlære. Dette var åbent oprør, der bevirkede, at tykke Mortensen trillede ned af katederet og jombede ned til mig, idet han råbte: »Hvor ved du alt det fra?« Og jeg svarede: »Det ved jeg fra bogen her, som jeg selv har købt.« Læreren snappede bogen fra mig og gloede i den.»Du er altså ikke tilfreds med det, du lærer her i skolen,« brølede Mortensen. Mit svar kom omgående: »Jeg har endnu ikke lært noget af Dem andet end prygl.« »Nåh, du er tilmed fræk,« brølede han. Og nu begyndte øretæverne at ramle ned over mig både forvendte og bagvendte. Jeg dukkede hovedet ned mellem armene, og da han ikke kunne ramme mig i ansigtet, slog han min bog gentagne gange ned i min knold. Da han ikke kunne få vejret mere af anstrengelse, begyndte han at gå op mod katederet med min bog i hånden. »Jeg vil ha' min bog,« skreg jeg efter ham. »Jeg har selv købt den, bogen er min. Kom med den!« Han vendte sig pludselig om og slyngede den ned imod mig, så flere blade fløj ned over de nærmeste drenge. Jeg samlede bladene sammen og lagde dem ind, hvor de skulle ligge. Hr. Mortensen sad oppe på sin plads og skulede ondt, men sagde ikke et ord resten af timen.

Skråstumper: små stykker skråtobak (skrå er en form for tyggetobak)

Yrsa: en af Christians naboer

Jonede: løbe hurtigt, spæne

Vigte mig: gøre sig vigtig, fortælle hvad man ved

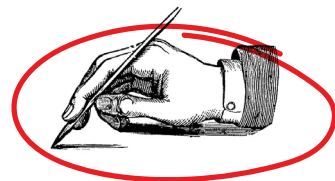
Tykke Mortensen: Christians lærer

Jombede: gik tungt

Forvendte og bagvendte øretøver: læreren slog med begge sider af hænderne

Spørgsmål til **Jeg fik øretæver, fordi jeg ville vide noget mere**

- *Hvorfor tror du, at Christians lærer bliver så vred på ham?*

- *Hvordan ville din lærer reagere på, at du havde en stor viden om et emne i undervisningen?*

- *Hvilket indtryk får du af undervisningen i skolen dengang?
Hvordan er det anderledes fra skolen i dag?*

